

Saša Gavrić, izvršni direktor Sarajevskog

BiH zaostaj

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine objavila je drugi Alternativni izvještaj o napretku BiH u procesu evropskih integracija. Rezultati ovog Izvještaja su očekivani: u 2013. i 2014. godini BiH nije ostvarila nikakav relevantan napredak. O ovom Izvještaju i političkom stanju u BiH za *Dane* govori Saša Gavrić, izvršni direktor Sarajevskog otvorenog centra

Razgovarao: **Darko Omeragić**

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine objavila je drugi Alternativni izvještaj o napretku BiH u procesu evropskih integracija. Izvještaj, čiju izradu je koordinirao Sarajevski otvoreni centar kao koordinirajuća članica Inicijative, predstavlja zajednički napor više desetina osoba i organizacija u nastojanju da prikažu trenutno stanje u zemlji te na taj način pruže alternativni zvaničnom Izvještaju o napretku, koji objavljuje Evropska unija u oktobru svake godine.

"EU zbog očajne situacije u kojoj se BiH nalazi već godinama, čak i najmanje pa i kozmetičke promjene naziva napretkom ili se, s druge strane, uopšte ne osvrće na određene probleme. Kako bi utjecali na zvanični Izvještaj o napretku, odlučili smo da tri mjeseca ranije objavimo Alternativni izvještaj o napretku. Naša namjera je vrlo jednostavna - civilno društvo mora jačati svoju poziciju i treba da bude treći faktor, korektiv u procesu pregovora između EU i države"

Fokus Izvještaja je na oblastima ljudskih prava, funkciranja države, pravosuda i korupcije te tranzicione pravde, odnosno na političkim kriterijima EU integracija. Na predstavljanju Izvještaja koji je nedavno održan u Sarajevu, govornici Saša Gavrić (Sarajevski otvoreni centar), Fedra Idžaković (Prava za sve), Tijana Cvjetićanin (Zašto Ne?) te moderator Damir Banović (Centar za političke studije), zaključili su da tokom 2013. i 2014. godine nije postignut nikakav relevantan napredak – presuda Sejdić-Finci još nije provedena, rad institucija odlikuje nestabilnost, netransparentnost i neefikasnost, odluke ustavnih sudova se i dalje ne provode, a ni strukturalni dijalog o pravosudu između BiH i EU ne pokazuje napredak, te je reforma pravosuda zaustavljena. Isto tako, manjinske i ranjive grupe i dalje trpe diskriminaciju i nasilje, a i Zakon o zabrani diskriminacije nije donio očekivane rezultate. Tim povodom razgovarali smo sa Sašom Gavrićem iz Sarajevskog otvorenog centra.

DANI: Zašto ste napravili Alternativni izvještaj o napretku BiH u procesu evropskih integracija?

GAVRIĆ: Radeći na pitanjima ljudskih prava i vladavine prava, iz godine u godinu smo uvideli da zvanični izvještaj o napretku (Progress Report) Evropske komisije ne prikazuje realno stanje. EU zbog očajne situacije u kojoj se BiH nalazi već godinama, čak i najmanje pa i kozmetičke promjene naziva napretkom ili se, s druge strane, uopšte ne osvrće na određene probleme. Kako bi

otvorenog centra

je u svim oblastima!

utjecali na zvanični Izvještaj o napretku, odlučili smo da tri mjeseca ranije objavimo Alternativni izvještaj o napretku. Naša namjera je vrlo jednostavna – civilno društvo mora jačati svoju poziciju i treba da bude treći faktor, korektiv u procesu pregovora između EU i države.

DANI: Šta se navodi u tom izvještaju?

GAVRIĆ: Izvještaj šalje jednu jednostavnu poruku: u proteklih 12 mjeseci nije bilo nikakvog značajnijeg napretka. Vlasti su se bavile nezakonitim smjenama ministara, dok su im performanse rada više nego očajne. Izvještaj se pri tome ne bavi samo pitanjima rada institucija i funkcionalnosti države, nego obraduje i pitanja vladavine prava, ljudskih prava i zaštite prava manjina, i pitanja tranzicione pravde.

DANI: Zbog čega, po Vama, institucije Evropske unije nisu oštire prema bh. vlastima?

GAVRIĆ: Evropska unija je dio bh. političkog sistema. Evropska unija i njene centralne države članice su kokreirale ovu realnost, kroz dejtonsku ali i postdejtonsku strukturu. Do 2006. godine agresivno su gradili državu i nametali rješenja, a 2006. godine se naglo povlače i nespremnim političarima prepustaju odgovornost – takozvani local ownership

"Evropska unija i njene centralne države članice su kokreirale ovu realnost, kroz dejtonsku ali i postdejtonsku strukturu. Do 2006. godine agresivno su gradili državu i nametali rješenja, a 2006. godine se naglo povlače i nespremnim političarima prepustaju odgovornost – takozvani local ownership"

re u biti ne brine šta EU ili neko drugi o njima misli.

Dva ključna problema: ukidanje etničke diskriminacije unutar političkog sistema i koordinacija različitih nivoa vlasti su uslovi svih uslova. Tek kada se ti problemi riješe i ukoliko za nekoliko godina dobijemo status države kandidata, možemo očekivati da će se EU detaljnije pozabaviti konkretnim problemima iz oblasti vladavine prava i ljudskih prava, pošto su upravo ova pitanja ključna u procesu samih pregovora.

DANI: Mislite li da će nakon oktobarskih izbora situacija na ovim poljima biti bolja?

GAVRIĆ: Ova, 2014. godina je propala godina, jer je predizborna kampanja uveliko počela. Zabrinjavajuće je da najmanje šest mjeseci pred i poslije izbora nije moguće donijeti nikakve značajnije odluke. Lično ne vjerujem da će izbori donijeti bilo kakve radikalne promjene. I nakon izbora, politička scena će i dalje biti visoko fragmentirana sa velikim brojem aktera, naročito kada govorimo o vlasti na nivou FBiH i

države. Bez vrlo jasnog dogovora i formiranja programskih, a ne matematičkih koalicija, nećemo dobiti stabilnu vlast. A stabilna i odlučna vlast je preduslov za unapređenje vladavine prava i ljudskih prava.

DANI: Često se u bh. medijima spominju bh. sanaderi. Zašto se u BiH vrlo rijetko uspješno završavaju sudski procesi u kojima su glavni akteri neki od političara koji su bili ili su još na ključnim političkim pozicijama. Primjera ima mnogo. Nema skoro nijednog bh. političkog lidera da nije bio osuđen ili optužen, ali osuđenih nema. Da li to znači da je i pravosude još pod političkom kontrolom?

GAVRIĆ: Procesuiranje ključnih slučajeva ovisi od političke klime i spremnosti i pritiska izvana. Očigledno da u BiH to još uvijek ne postoji. Možda i to potvrđuje koliko je EU u BiH ne-principijelna.

DANI: Zašto BiH gubi bitku u borbi protiv korupcije?

GAVRIĆ: Pitanje korupcije je jedno od centralnih kada govorimo o vladavini prava u BiH. Tu oblast smo obradili i u Alternativnom izvještaju o napretku. Neophodno je identifikovanje velikih i složenih slučajeva korupcije, posebno u okviru javnih nabavki, privatizacije i velikih infrastrukturnih radova, koji bi trebali imati prioritet u rješavanju pred pravosudnim institucijama, a na sličan način na koji je to urađeno u Srbiji, gdje su identifikovana 24 slučaja vezana za privatizaciju.

Ovakvim pristupom bi se pravosudnim institucijama omogućilo da se bave slučajevima, bez rizika od politizacije procesa pri selekciji predmeta koje treba procesuirati, što je vrlo česta i raširena praksa u BiH, te bi se organizacijama civilnog društva omogućilo samostalno i kontinuirano praćenje procesuiranja slučajeva korupcije. BiH su prijeko potrebni slučajevi uspjeha, koji će kod gradana vratiti povjerenje u pravdu, institucije, pa i same političke stranke. ■

